

(सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम सार्वजनिक गरिएको)

२०८२ साल श्रावण १ गते देखि २०८२ साल आश्विन मसान्त सम्म सम्पादित

प्रमुख क्रियाकलापहरु

(स्वतः प्रकाशन)

नेपाल सरकार

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय

नापी विभाग

मिनभवन, काठमाडौं

फोन नम्बर ०१४१०६५०८ ईमेल info@dos.gov.np

२०८२ कार्तिक, ९

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (१) अनुसारका सार्वजनिक निकायले आफ्नो निकायसँग सम्बन्धित सूचना अद्यावधिक गरी राख्ने र सो को जानकारी अनिवार्य रूपमा आयोगलाई गराउने व्यवस्था अनुरूप सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ (३) र नियमावलीको नियम ३ बमोजिम यस नापी विभागको देहायका विवरणहरू प्रकाशन गरिएको छ।

(क) निकायको स्वरूप र प्रकृति:-

नापी विभागको स्थापना वि.सं. २०१४ सालमा भएको हो। देशको आर्थिक तथा सामाजिक विकासका निमित्त आवश्यक पर्ने नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू देशमै उत्पादन गरी सर्वसुलभ बनाउने र यस क्षेत्रमा कार्यरत देशका अन्य सरकारी, सार्वजनिक निकायसँग समन्वय गरी नापनक्सा तथा भौगोलिक सूचना उत्पादनमा एकरूपता कायम गर्ने प्रमुख उद्देश्यका साथ स्थापित यस विभागले नेपालको राष्ट्रिय नापनक्सा निकाय (National Mapping Organization, NMO) को भूमिका निर्वाह गरिरहेको छ।

(ख) प्रमुख उद्देश्य र कार्यक्षेत्र:-

देशको राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको रूपमा भूमिका निर्वाह गरिरहेको यस विभागलाई तोकिएको प्रमुख कार्यक्षेत्र देहाय बमोजिम रहेको छ।

- देशभरमा नापनक्साको लागि आवश्यक पर्ने नियन्त्रण विन्दुहरूको स्थापना, खगोलीय सर्वेक्षण, प्रक्षेपण प्रणाली/जिओइड/इलिप्सोइड परिभाषित गर्ने, सम्भावित भौगोलिक दुर्घटनाको पूर्वअनुमान गर्न सुक्ष्मचालको अध्ययन गर्ने, खगोलीय गतिविधिको पर्यवेक्षण गर्ने लगायतका कार्यहरू सम्पादन गर्ने।
- विभिन्न माननापमा नक्सा तथा भौगोलिक सूचनाहरू उत्पादन तथा वितरण गरी सर्वसुलभ गराउने (उदाहरणको लागि राष्ट्रिय शृंखलाका विभिन्न माननापका स्थलरूप नक्साहरू, प्रशासनिक नक्साहरू, थिम्याटिक नक्साहरू, विभिन्न नक्सासँग सम्बन्धित डिजिटल डाटा, हवाईफोटो आदि)।
- कित्तानापी मार्फत देशको जग्गा प्रशासन तथा व्यवस्थापनको लागि आवश्यक भूमि लगत तयार गर्ने तथा यसरी तयार गरिएको भूमि लगतलाई नियमित रूपमा नापनक्सा गरी अद्यावधिक गर्ने।
- नेपाल सरकारलाई अन्तराष्ट्रिय सीमा नापनक्सा सम्बन्धी प्राविधिक परामर्श प्रदान गर्ने।

माथि उल्लेख भए बाहेक राष्ट्रिय नापनक्सा निकायको हैसियतले नापी विभागले सम्पादन गर्ने अन्य महत्वपूर्ण कार्यहरूमा देशभरको नापनक्सा कार्यको नियमन, सार्वजनिक खर्चबाट तयार गरिने नापनक्सा तथा भू-सूचनाहरूका लागि स्पेसिफिकेशन स्वीकृत गर्ने, अन्तराष्ट्रिय पेशागत संघसंस्था तथा निकायहरूसँग सहकार्य, नापनक्सा क्षेत्रमा माग बमोजिम परामर्श प्रदान आदि पर्दछन्।

यस विभाग अन्तर्गत स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा, खगोल तथा भू-मापन महाशाखा, कित्तानापी महाशाखा र भौगोलिक सूचना पूर्वधार महाशाखा छन्। स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग

व्यवस्थापन महाशाखाबाट विभिन्न माननाप्रकाश स्वरूप नक्सा, नेपालको प्रशासनिक नक्सा तयार गर्ने, हवाई फोटो लिने र भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा वितरण गर्ने कार्य हुन्छ। खगोल तथा भू-मापन महाशाखाबाट नाप नक्साको लागि नियन्त्रण विन्दुको स्थापना, मर्मत सम्भार तथा समतलन सर्भेक्षण कार्य हुन्छ। कित्तानापी महाशाखाबाट सबै जिल्लास्थित नापी कार्यालय तथा विशेष नापी कार्यालय मार्फत नापनक्सा कार्य तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने काम हुन्छ र भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखाबाट भौगोलिक सूचनाको भण्डारण तथा विक्री वितरण तथा डिजिटल डाटा तयार गर्ने कार्य हुन्छ।

(ग) निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार:-

विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट संचालन हुने कार्यक्रमहरूको बजेट तथा कार्यान्वयन कार्य योजना तयार गर्ने। मातहत निकायहरूबाट भए गरेका कार्यको नियमित अनुगमन सुपेरिवेक्षण गर्ने। सम्पूर्ण महाशाखा, आयोजना तथा कार्यालयहरूमा कर्मचारी खटन पटन गर्ने र सम्पूर्ण प्रशासनिक तथा आर्थिक क्रियाकलाप संचालन गर्ने। महाशाखा, नापी कार्यालयहरूमा रहेका प्राविधिक समस्याहरूको निराकरण गर्ने।

(घ) निकायमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण:-

नापी विभागमा जम्मा कर्मचारी संख्या ३०३१ रहेको जसमा महानिर्देशक, उप-महानिर्देशक, निर्देशक, प्रमुख नापी अधिकृत, उप-सचिव (लेखा), उप-सचिव (प्रशासन), नापी अधिकृत, शाखा अधिकृत, लेखा अधिकृत, कानून अधिकृत, कम्प्युटर इन्जिनियर, ना.सु., सर्भेक्षक, खरिदार, लेखापाल, कम्प्युटर अपरेटर, सहायक कम्प्युटर अपरेटर र अमिनको दरबन्दी पर्दछ। प्रत्येक पदको कार्य विवरण तयार भई सोही बमोजिम कार्य संचालन हुँदै आएको छ।

(ङ) निकायबाट प्रदान गरिने सेवा:-

नापनक्सा, जग्गाधनी दर्ता प्रमाण पूर्जा वितरण तथा विभिन्न प्रकारका नक्सा विक्री र हवाई फोटो संकलन, सीमा सर्भेक्षणमा प्राविधिक सहयोग र नियन्त्रण विन्दु स्थापना गर्ने, भू-उपयोग नक्सा प्रकाशन तथा विक्री वितरण गर्ने आदि कार्य गर्ने र प्राविधिक विषयमा कार्यालयले माग गरेको निर्देशन प्रदान गर्ने।

(च) सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवारी अधिकारी:-

निकाय	सेवा	जिम्मेवार अधिकारी
कित्ता नापी तथा नापी कार्यालय सुधार कार्यक्रम	कित्ता नापी सम्बन्धी डिजिटल डाटा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक
स्थलरूप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन महाशाखा	स्थलरूप नक्सा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक
खगोल तथा भू-मापन महाशाखा	नियन्त्रण विन्दुहरूको नियामक र विवरण कार्ड उपलब्ध गराउने	उप-महानिर्देशक
भौगोलिक सूचना पूर्वाधार महाशाखा	डिजिटल डाटा विक्री वितरण	उप-महानिर्देशक

(छ) सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:-

नेपाल सरकारद्वारा विभिन्न समयमा निर्णय गरी सेवा दस्तुर सम्बन्धी निर्धारण गरिएको छ। सो सम्बन्धी विवरण नागरिक वडापत्र मार्फत सार्वजनिक गरिएको छ। साथै सेवा दस्तुर विभिन्न पत्र पत्रिका, वार्षिक मुखपत्र मार्फत समेत सार्वजनिक गर्ने गरिएको छ।

(ज) निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी:-

सम्बन्धित शाखाका अधिकृत स्तरका पदाधिकारीबाट टिप्पणी उठाई उप-महानिर्देशक/महानिर्देशकज्यूबाट निर्णय हुने गरेको छ।

(झ) निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:-

उप-महानिर्देशकले गरेको निर्णय उपर महानिर्देशक र महानिर्देशकले गरेका निर्णय उपर भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको सचिव समक्ष उजुरी गर्न सकिने।

(ञ) सम्पादन गरेको प्रमुख कामको विवरण:-

यस अवधिमा भएका प्रमुख कार्यहरू निम्न छन्।

- थप ६ वटा नापी कार्यालयहरूमा Online प्रविधिमा आधारित मेरोकित्ता र NeLIS प्रणाली विस्तार भएबाट हाल सम्म ९८ वटा नापी कार्यालयमा प्रणाली संचालनमा रहेको।
- नेपाल-भारत सीमा सम्बन्धि द्विपक्षीय संयन्त्र Boundary Working Group (BWG) को सातौँ बैठक सम्पन्न भएको।
- स्थानीय तहहरूको माग वमोजिम १८ पटक भू-उपयोग कार्यान्वयनका लागि प्राविधिक सहयोग प्रदान गरिएको।
- बहुवर्षीय सम्झौता गरी गण्डकी प्रदेशको तनहुँ, नवलपरासी (ब.सु.पू), बागमती प्रदेशको चितवन, मकवानपुर र मधेश प्रदेशको पर्सा जिल्लाको करीब ४००० वर्ग कि.मी क्षेत्रको LiDAR प्रविधिबाट Surveying and Mapping कार्य प्रारम्भ भएको।
- सेवा प्रवाह सुधार सम्बन्धमा उपत्यका भित्रका नापी कार्यालयहरूको अनुगमन गरिएको।

सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुखको नाम र पद:-

- १) टंक प्रसाद दाहाल, निर्देशक, सूचना अधिकारी मोबाइल नं. ९८५१२४६७६९
- २) प्रकाश जोशी, महानिर्देशक मोबाइल नं. ९८५११०४१५५

(ट) ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाको सूची:-

देहाय वमोजिमका ऐन, नियम तथा निर्देशिका मार्फत सेवा प्रवाह कार्य भईरहेको छ।

- जग्गा नापजाँच ऐन, २०१९,
- जग्गा नापजाँच नियमावली, २०५८,
- जग्गा नापजाँच तथा नक्सा श्रेस्ता अद्यावधिक सम्बन्धी निर्देशिका, २०८१,
- गाँउ वलक क्षेत्रको नाप जाँच सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७,
- द्वन्दवाट भूमिलगत क्षति भएका क्षेत्रको नाप जाँच गरी पुर्नस्थापना गर्ने सम्बन्धी निर्देशिका २०७१,

- डिजिटल प्रणालि मार्फत जग्गाको नक्सा तथा जग्गा प्रशासन सम्बन्धी सेवा प्रवाह निर्देशिका, २०७८,
- मानव रहित हवाई उपकरण (Unmanned Aerial Vehicle, UAV) मार्फत डिजिटल कित्तानापी कार्य संचालन विधि, २०७९,
- हवाई सर्वेक्षण अनुमति कार्यविधि, २०७९

(ठ) तोकिए बमोजिम अन्य विवरण:-

(क) अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना संचालन गरेको भए सो को विवरण:-

विभिन्न महाशाखा अन्तर्गत सालवसाली रुपमा देहाय अनुसारको कार्यक्रम संचालन भै रहेको ।

- कित्तानापी कार्यक्रम तथा नापी कार्यालय सुदृढीकरण कार्यक्रम
- खगोल तथा भू-मापन कार्यक्रम
- स्थलरुप नापी तथा भू-उपयोग व्यवस्थापन कार्यक्रम

(ख) सार्वजनिक निकायको वेबसाईट भए सो को विवरण:- www.dos.gov.np

(ड) बेरुजु फछ्यौट सम्बन्धी विवरण:-

- जम्मा बेरुजु: रु. ७,५३,८१,०००/-
- सम्परीक्षणको लागि पेश गरिएको: रु. १३,९७,०००/-
- नियमितको लागि तयारी भएको: रु. १,३०,७७,०००/-
- नियमित प्रमाण कागजात र असूल कारवाहिको लागि कार्यालयमा पत्राचार गरिएको र विवरण प्राप्त हुने क्रममा रहेको ।
- सम्परीक्षण भएको: रु. १३,९७,०००/-

८ (ख१) सार्वजनिक निकायले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण:-

- वैदेशिक सहायता नरहेको, नेपाल सरकारबाट विनिम्नित बजेट अनुसार खर्चको विवरण

क्र.स.	बजेट उपशीर्षक	आर्थिक वर्ष २०८२/८३ बजेट (रु. हजारमा)			आन्ध्रिन मसान्त सम्मको खर्च		
		चालु	पूँजीगत	जम्मा	चालु	पूँजीगत	जम्मा
१	नापी विभाग	५६४००	३३००	५९७००	१२१३६०८६.	०	१२१३६
२	नापी कार्यालयहरू	२०४४१००	१०१९००	२१४६०००	५०२२३८६७८.	१२३२९८२२.	५१४५६९
३	कित्ता नापी तथा नापी कार्यालय सुधार कार्यक्रम	१८२२००	२०४७००	३८६९००	२९३५३७४५.	२०१४५७७.	४९५००
४	स्थलरूप नापी तथा भूउपयोग - व्यवस्थापन कार्यक्रम	१७२१००	५९५००	२३१६००	४२२६५४२२.	०	४२२६५
५	खगोल तथा भूमापन - कार्यक्रम	६९१००	३६१००	१०५२००	१८०९११९.	२७०६८८.	१८३६२
	जम्मा	२५२३९००	४०५५००	२९२९४००	६०४०८५	३२७४६	६३६८३१

८(ख३) सार्वजनिक निकायले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधि:-

- हालसम्म वर्गीकरण नभएको।

८(ख१) सार्वजनिक निकायमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विषय:-

- यस अवधिमा सूचना माग सम्बन्धी निवेदन नपरेको।

(ढ) सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विवरण:-

Nepalese journal on Geo-informatics (वार्षिक), विभिन्न राष्ट्रिय स्तरका पत्र पत्रिकाहरू, रेडियो बुलेटिन, e-bulletin, भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालयको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन र नापी विभागको website-www.dos.gov.np माफत विभिन्न सूचनाहरू सम्प्रेषण हुँदै आएको।

